

МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОЇ БЕЗПЕКИ В ІДЕОЛОГІЇ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ: ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ КУРСУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Лісовський П.М. (м. Київ)

Анотація

У статті розглядається основне завдання, яке сьогодні актуалізується перед кожним українським громадянином – це створення на засадах духовної безпеки ефективних технологій державного управління, здатних пристосовувати суспільство до мінливих змін в оточуючому світі; наголошується на необхідності розробки концептуальної проблеми духовної безпеки як особливого інформаційно-психологічного захисту індивіда, групи та спільноти в соціалізації, що є інтегративною ідеологічною системою сучасного трансформаційного суспільства. Тому в умовах сучасних змін воєнно-політичної обстановки при формуванні духовної безпеки виникає нагальна потреба у визначенні шляхів реформування розвідувальної та контррозвідувальної системи України щодо курсу до євроінтеграції.

Ключові слова

ДУХОВНА БЕЗПЕКА, ІДЕОЛОГІЯ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ, ІНТЕГРАТИВНА ІДЕОЛОГІЯ, ТРАНСФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО, ДЕРЖАВОТВОРЧА ІДЕОЛОГІЯ, СПЕЦІАЛЬНІ СЛУЖБИ, БОРОТЬБА З ТЕРОРИЗМОМ, ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНА СИСТЕМА, ЄВРОПЕЙСЬКА ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА

Вступ

Основне завдання, яке сьогодні актуалізується перед кожним українським громадянином – це створення на засадах духовної безпеки ефективних технологій державного управління, здатних мобільно пристосовувати суспільство до мінливих змін в оточуючому світі. В сучасних умовах духовна безпека як елемент національної безпеки України не може бути гарантована без тісної співпраці з іншими країнами, міжнародними та регіональними структурами. Тому і виникла нагальна потреба щодо курсу до європейської інтеграції. При цьому варто наголосити на необхідності активної розробки концептуальної проблеми духовної безпеки як особливого інформаційно-психологічного захисту індивіда, групи та спільноти в соціалізації, що є інтегративною ідеологічною системою сучасного трансформаційного суспільства. Тут мова йде про діалектичну взаємодію так званих “земних” етичних цінностей людини в її архетипно-ментальній змістовності з трансцендентально-релігійними вимірами, що в сучасний перехідний період постає актуальним.

Мета статті:

– проаналізувати механізми духовної безпеки в ідеології державотворення сучасної України.

Обговорення проблеми

На наш погляд, інтегративна ідеологічна модель є найбільш прийнятною для сучасної України як з точки зору внутрішньополітичної ситуації, так і у взаємовідносинах України із зовнішнім світом. Актуальність такої інтегративної ідеології в умовах сучасної України виявляється в спостереженні ідеологічної розмежованості, підвищенні розколу між різними віковими категоріями українських громадян, де значне майнове розшарування стає соціально загрозовим. І в якості головного чинника, здатного об'єднати українське суспільство, дати йому поштовх до подальшого розвитку, має виступити пріоритетна наявність спільних ідеологічних орієнтирів.

Під інтегративною ідеологією в найбільш загальному вигляді слід розуміти об'єднавчу ідеологію українського суспільства як систему пріоритетів, що поєднує в собі загальнолюдські, суспільні, державні цінності, виступаючи носієм ідеологем суспільного і державного ладу.

Інтегративна ідеологія може виявлятися на трьох рівнях: 1) теоретико-концептуальному, що розкриває основні положення ідеології; 2) програмно-політичному, який впроваджується на рівні програм, маніфестів, гасел; 3) актуалізованому, що визначається ступенем засвоєння базових засад ідеології.

Класична модель прогресивної ідеології як складової духовної безпеки припускає, що теоретичний її концепт формується і розвивається в інтелектуальному середовищі, де принципи й ідеали цієї ідеології переводяться на загальнодоступну мову програм, які, в даному разі, політична еліта транслює у "масове" середовище і використовує для обґрунтування своїх стратегій.

Однак, дотепер усі спроби окремих особистостей і груп українських інтелектуалів, що розробляли у суспільство принципово оновлену ідеологічну версію, закінчувалися безрезультатно, бо не втілювалися в народне життя. Нова інтегративна ідеологія ні в якому разі не повинна представляти собою лише набір ідей, положень, запозичених з різних, часто протилежних концепцій. Це повинна бути інноваційна, прогресивна та наукова ідеологія на терезах гуманізму. Вона має бути побудована на знанні й урахуванні об'єктивних законів розвитку природи і суспільства, ґрунтуватися на загальнолюдських цінностях. Тільки за умов гуманізації ідеології та її опертя на загальнолюдські цінності можливе її сприйняття суспільством. Крім того, інтегративна ідеологія має спиратися на корінні інтереси і потреби кожної особистості і суспільства в цілому на основі соціального досвіду та певних культурних традицій. Бо саме творча воля, честь, гідність та комунікативна опосередкованість конструктивної сили духу є основою превентивної дипломатичності України і кожного її громадянина, а також однією з головних соціальних цінностей.

Одною із теоретико-методологічних основ формування духовної безпеки у державотворчій ідеології сучасної України є раціонально-ірраціональні чинники як вияв *інтуїтивізму* окремої особи та соціальних

груп. На наш погляд, феномен інтуїції трактується не лише трансцендентально-релігійними вимірами людського буття, а й особистісними морально-етичними засадами, а саме: творчою силою емоційно-вольових та розумових якостей (знанням як виявом інтелектуального образу мислення), що цілком детермінує здоровий образ людської життєдіяльності.

При цьому неусвідомлене не є частково несвідомим, частково свідомим, а визначає такий спосіб діяльності, при якому людина здійснює цілеспрямований акт, але не зосереджує на ньому свою увагу. Вважається, що підсвідоме відокремлюється від свідомого. Тому, саме інтуїція породжує світло розуму і завдяки простоті не залишає ніяких сумнівів. Формування інтуїтивної пропозиції здійснюється у вимірах швидкості роботи свідомості та підсвідомості, що можуть значною мірою перевищувати темп промови, тобто спілкування людини в реальному для діалогу часі. Таким чином, нам дуже складно буде відрізнити логічні дії від інтуїтивних за часовою ознакою.

“Виклик” у свідомість (відносно) цілісного сприйняття явища, схоплення аналогії, фантазування - це домінуючий прояв інтуїції як глибинної діалектичної єдності з логічним мисленням. Бо інтуїція не є безгрунтовною, вона є продуктом напруженої діяльності свідомості. Ніяке знання не може виникнути поза свідомою цілеспрямованою пізнавальною та трансформуючою діяльністю. Це означає, що постановка завдання, роздуми, наполегливі пошуки, накопичення знань, вмінь, творчі зусилля волі, честі та гідності, відповідальність і цілеспрямованість, шляхетне (благородне) усвідомлення необхідності досягнення певного результату у власній (кожного, всіх) діяльності практичній та інтелектуальній діяльності в значущому обсязі є евристичним матеріалом для народження феномена інтуїції. Іншими словами, *інтуїція опосередкована духовною безпекою на основі суспільної практики людства як результат миттєвого, неусвідомленого бачення істини без попереднього логічного аналізу та наступного логічного доказу.*

Інтуїція - це інтерсуб'єктивна узагальнена властивість “Я”, що пізнає, але в її індивідуальному прояві. Що стосується окремих людей як носіїв трансцендентального “Я”, то їх можливості стосовно “цілісного охоплення” ще менші й залежать від індивідуальних факторів.

Інтуїція - це процес “безпосереднього отримання знання” із визначенням поняття “знання” як особливої форми “духовного засвоєння результатів пізнання (процесу відтворення дійсності), що характеризується усвідомленням їх істинності” [1]. На наш погляд, з усіх інтелектуальних дій щодо пізнання речей лише інтуїція та дедукція призводять нас до істинно правдивих висновків, що не потребують будь-яких перевірок.

Можливість аподиктичного споглядання речей “як вони є”-характерна аксіома гносеологічних систем, що створюється за

картезіанськими традиціями за допомогою трансцендентально-феноменологічної редукції світу до аподиктично існуючого “Я”, що мислить” [2]. Наприклад, Е. Гуссерлем інтуїція розглядається як специфічний засіб, призначений для безпосереднього споглядання істинної логіки. Філософ вважає, що поряд із чуттєвим сприйняттям і уявленням (певними фантомами) існує незалежна від них категоріальна інтуїція, яка безпосередньо дає загальні відношення між об’єктами. Категоріальна інтуїція та безпосереднє чуттєве сприйняття родів і видів, всього універсального, що притаманно об’єктам, є джерелом ейдетичного знання. Гуссерль надав їм загальну назву “споглядання сутності”.

Як вважав Локк, “...якщо ми розглянемо способи мислення, то знайдемо, що інколи розум сприймає відповідність або невідповідність двох ідей безпосередньо через них самих, і це можна назвати інтуїтивним пізнанням. Розуму не треба доказу, що він сприймає істину: він це робить лише тому, що спрямований на неї (як око сприймає світло)” [3]. Локк розглядає тут інтуїцію як функцію розуму, а не почуттів, пов’язуючи їх із об’єктами, які безпосередньо доступні чуттєвому сприйняттю.

Як відзначено в роботах, інтуїція за Шеллінгом - це інтуїція, загалом, як цілісність емпіричного та інтелектуального сприйняття. Вона є продуктом діяльності уяви, що є відображенням у свідомості схеми побудови явища. Така схема може бути або емпіричною, або трансцендентальною. На першому етапі конструювання поняття вона є емпіричною та являє собою акт дослідного споглядання, який супроводжує її та спонтанно породжує у свідомості правила побудови досліджуваного явища. Оскільки перше уявлення про досліджувальний об’єкт не може охопити нескінченне, виникає другий етап уяви – копіювання розумом первісно отриманих уявлень при формуванні його трансцендентальної схеми [4]. Тому, на наш погляд, вище названі класичні концептуально-методологічні засади інтуїції мають актуальне значення для визначення механізмів формування духовної безпеки у сучасному трансформаційному суспільстві, де відбуваються суттєві зміни, модернізації та інновації свідомості в усіх сферах людського пізнання. Бо сьогодні ми є свідками й учасниками творення новітньої української держави. Адже міцне збалансоване громадянське суспільство покликане не лише виступати в якості механізму, який дисциплінує державу, забезпечує достатній рівень відповідальності в процесі регулювання суперечливої системи інтересів громадян, але так само відігравати роль дієвого ініціатора і каталізатора соціальних перетворень у державотворчому процесі.

Зважаючи на тенденційну критичність по відношенню до ідеї універсальності модернізації сьогодні мало хто намагається заперечувати те, що механізмом духовної безпеки є стратегія державотворення як побудови нормативно-правової бази. *Головними цілями сучасної української держави є: захист прав (свободи) особи, соціальної групи та суспільства; повноваження, які повинна*

реалізовувати не лише через прихований, а й явний примус з добрим наміром як спосіб управління; діалектика соціального досвіду та практики як вияв архетипно-ментальної змістовності; консолідація інтелектуально-потенційної еліти як мозку нації; практичне визначення ідеології як інтегративної ідеї в соціумі. У зв'язку з цим перед державою постає комплекс проблем, пов'язаних із необхідністю теоретичної розробки й практичного вирішення невідкладних завдань формування суспільства. Світовий досвід практичного розв'язання проблем, пов'язаних із державно-правовим будівництвом, показує, що не існує єдиного, усталеного, класичного еквівалента правової держави. Адже сьогодні українська держава терміново потребує, в першу чергу, освітянсько-наукової, судової, прокурорської та адвокатської реформ на базі суттєвих змін чинного законодавства.

Таким чином, об'єктивно між теоретичною моделлю правової держави і реально діючими державно-правовими механізмами існують певні суттєві відмінності. Важливим корелятом між теоретичною моделлю та її реальним прототипом є людський чинник у соціокультурних вимірах. Тому для розбудови правової держави в Україні слід дотримуватися таких напрямків, як:

- виявлення мети, ідеалу суспільного і державно-правового розвитку, його деталізація мають бути поміркованими, виваженими і вільними від утопічної творчості;
- моделювання інновацій синергетичної парадигми як превентивного узгодження, співпраці та досягнення гармонії феноменологічного й конструктивного світогляду державно-правового розвитку.

Держава не може існувати поза суспільством, вона-похідна від громадського суспільства, і призначення її полягає в тому, щоб слугувати йому. Відокремленість громадянського суспільства від держави не означає, що воно перебуває поза сферою державного впливу як певної поведінки одного суб'єкта, що змінює поведінку іншого суб'єкта. Так чи інакше, держава регулює всі суспільні відносини, від сімейних до політичних, однак це регулювання може здійснюватись як на основі закону, так і шляхом довільної регламентації з боку різних державних структур і посадових осіб, нерідко всупереч суспільним інтересам. Саме державне управління здійснюється центральною владою або адміністрацією вищого територіального рівня управління, як правило, через призначувані даною владою адміністративні органи. Місцеве самоврядування є не управлінською діяльністю держави, а лише діяльністю самого населення з управління власними справами. І лише в цьому розумінні місцеве самоврядування є інститутом громадянського суспільства. Під час виконання можливих завдань державного управління місцеве самоврядування діє уже не як інститут громадянського суспільства, а як орган державного управління.

Для розробки стратегії виходу з кризової свідомості для повноцінного державотворення важливо філософськи оцінювати діалектику соціального досвіду та практики виживання і поступу рівнем соціальної установки як рефлексивної готовності до активної дії.

В умовах сучасних динамічних змін воєнно-політичної обстановки в світі, яка характеризується розширенням спектра ризиків та загроз, при формуванні духовної безпеки як пріоритетної складової національної безпеки важливе значення має реформування розвідувальної та контррозвідувальної системи України, розвиток якої визначається у загальному контексті європейської інтеграції. Своєрідність XXI сторіччя для України визначається ситуацією вибору шляху майбутнього розвитку, що протягом тривалого часу залишається невизначеною. Попри те, що суперечності, пов'язані з переходом від однієї владної моделі до іншої, у теоретико-філософських дискусіях обговорюються вже давно. Саме з цих питань суспільство та влада не можуть досягнути громадянського консенсусу стосовно реформування управлінської вертикалі. З'ясування різноманітних аспектів владних відносин не є можливим без усвідомлення самого поняття влади як категорії взаємодії володаря й підлеглого. На цю особливість влади як соціального феномена звертали увагу ще з стародавніх часів Платон та Арістотель, де влада функціонує за принципами співвідношення загального й одиничного. Платонівський аналіз починається саме з маніфестації єдиного. Очевидно, що дефініція цього феномена поступово збагачувалась. Сучасне розуміння влади дозволяє характеризувати її як складну систему детермінації між різними соціальними групами, що включає в себе примус і різноманітні форми підзвітності.

Сьогодні в Україні зміна парадигмальних орієнтирів набуває такої очевидності, що й пересічні громадяни, і рафіновані інтелектуали вже не сприймають функції владних відносин як репресивні. Влада усвідомлюється як комплексна система суспільних взаємовпливів, як форма, що здатна породжувати нові корелятивні види знання. Вона спроможна набувати ситуативного характеру, стає "мобільно" реагувати на різноманітні соціальні інверсії. Аналіз ситуації в Україні та її позиціонування у міжнародному середовищі дає змогу стверджувати, що більшість загроз для національної безпеки мають внутрішнє походження. Це і корупція, і організована злочинність, і поширення наркоманії, і "тіньова" економіка, і значні деформації економічного, соціального та демографічного розвитку, екологічні та техногенні проблеми, у тому числі морального, біологічного та інформаційного тероризму тощо.

Останнім часом посилюється вплив зовнішніх чинників, які є наслідком глобалізації, що визначається в межах людства. Духовна безпека як елемент національної безпеки будь-якої країни нині не може повною мірою забезпечити запобігання від потенційних локальних загроз лише власними силами без тісної співпраці з впливовими міжнародними структурами субрегіонального, регіонального, трансрегіонального та

глобального рівнів. Ця тенденція особливо проявилася у зв'язку з розгортанням цивілізованими країнами масштабної боротьби з міжнародним тероризмом.

У зв'язку з цим значно підвищується роль спеціальних служб розвідки та контррозвідки у системі забезпечення духовної безпеки державотворчої ідеології сучасного українського суспільства. Тут важливою роль має відігравати духовна (інтелектуальна) консолідуюча еліта як носій базових знань. Для цього належного рівні потребує освіта та наука в Україні як пріоритетна цінність в Євроінтеграційному просторі. Саме проведення комплексних заходів для підвищення ефективності їх функціонування потребує вдосконалення нормативно-правової бази, оптимізації відповідних організаційних структур, всебічного матеріального та фінансового забезпечення.

Згідно зі “Стратегією інтеграції України до Європейського Союзу”, затвердженою Указом Президента України, поряд з іншими напрямками європейської інтеграції культурно-освітній та науково-технічний процеси займають особливе місце, зумовлене потенційною можливістю досягти вагомих успіхів у інтеграційному процесі в цих напрямках. Головною метою цього процесу є формування умов для добування превентивної (упереджувальної) інформації, яка потрібна для своєчасної протидії можливим викликам та загрозам.

Аналіз діяльності терористичних угруповань свідчить про те, що здобути перемогу над сучасним тероризмом неможливо без проникнення спеціальних служб як структури терористичних організацій, так і у сфері, що контролюються ними. Тому цілком логічно є необхідність посилення добувального компонента спеціальних служб, що забезпечить своєчасне виявлення загроз. У сучасних умовах ефективною може бути лише та розвідувальна та контррозвідувальна організація, яка здатна усталено модифікуватися відповідно до виникаючих загроз. Іншими словами, структура розвідувальних органів та контррозвідувальної діяльності має бути адекватною щодо актуальних вимог сьогодення. У цьому аспекті набуває важливого значення рівень підготовки фахівців розвідки (особливо перекладачів-лінгвістів), який можна забезпечити лише ефективним функціонуванням системи підбору та підготовки кадрів для роботи в органах розвідки.

Слід зазначити, що нині розвідувальні та контррозвідувальні органи, які діалектично взаємопов'язані між собою, діють у правовому полі, де є, наприклад, необхідність у прийнятті Закону “Про Службу зовнішньої розвідки України”, внесенні змін та доповнень до інших чинних нормативно-правових актів, що регламентують діяльність спецслужб. Законом України “Про розвідувальні органи України” визначено, що розвідувальну діяльність здійснюють розвідувальні органи Служби безпеки України (Служба зовнішньої розвідки України), Міністерства оборони України та Державної прикордонної служби України. З огляду на

наявність трьох розвідувальних структур у державотворенні, постає питання забезпечення координації та взаємодії суб'єктів розвідувальної та контррозвідувальної діяльності.

Розглядаючи шляхи розв'язання зазначеної проблеми, варто звернутися до соціального досвіду в світовому просторі. Аналіз існуючих у світі підходів щодо побудови розвідувальних та контррозвідувальних служб свідчить про наявність двох основних типів функціонування розвідувальних систем: децентралізованої (наявність двох і більше розвідувальних органів) та централізованої (наявність одного розвідувального органу).

Децентралізовані системи розвідки та контррозвідки дають змогу ефективніше спрямовувати зусилля розвідувальних та контррозвідувальних служб відповідно до реальних потреб тих відомств, до складу яких належать відповідні спецслужби, керуючись принципами незалежності та оперативності у поданні розвідувальної інформації. Загальновідомо, що такий підхід у розбудові розвідувального співтовариства використовує більшість країн світу. Крім того, аналіз світового досвіду свідчить, що для забезпечення скоординованих дій розвідувальних служб у системі державного управління утворюється відповідний координаційний орган. При цьому ефективного і продуктивного державного управління неможливо досягти, якщо "якась ланка державного органу буде виконувати всі його повноваження, або тоді, коли всі ланки будуть здійснювати однакові функції" [5]. Саме наявність територіальних ланок передбачає й певну сукупність стійких зв'язків та координації між ними та керівним центром органу державного управління. Без зв'язків і взаємодій частина фактично не може бути організованого цілого. Відповідно до цього централізація виступає як концентрація прав прийняття, вирішення, зосередження владних повноважень на верхньому територіальному рівні. "Централізація є реакцією органу державного управління", що спрямована на запобігання маніпуляції інформацією під час передачі її через всю кількість територіальних рівнів управління. Це, таким чином, "полегшує вертикальну координацію – управлінські рішення "спускаються" зверху вниз, що дозволяє використовувати соціальний досвід [6].

На наш погляд, децентралізація – це передача відповідальності за ряд ключових рішень, а отже, і "передача відповідно до цієї відповідальності прав на нижчі рівні управління" [6].

З урахуванням вищезазначеного, питання координації діяльності розвідувальних та контррозвідувальних служб України доцільно вирішувати шляхом забезпечення ефективного функціонування координаційного органу, утвореного відповідно до чинного законодавства.

Одним із істотних аспектів реформування розвідувальних та контррозвідувальних органів України є створення *дієвої системи цивільного (громадського, світського) контролю* над їх діяльністю.

Світова практика доводить, що монополізм служб недопустимий. Безперечно, що суб'єкти контролю за діяльністю спецслужб повинні мати різні повноваження, що визначаються їх місцем та роллю в системі державного управління. У чинному законодавстві визначено, що контроль за діяльністю розвідувальних органів здійснює Президент України та Верховна Рада України. Крім того, надані відповідні контрольні функції Рахунковій палаті України, передбачено також прокурорський нагляд.

Враховуючи досвід інших країн у цій сфері, з метою створення дієвої системи цивільного контролю за діяльністю розвідувальних органів вважається за доцільне сформувати відповідний комітет з контрольними повноваженнями за діяльністю спеціальних служб або підкомітет у складі профільного комітету Верховної Ради України.

На наш погляд, основний зміст євроінтеграційного розвитку розвідувальних органів України та контррозвідувальної діяльності вбачається в тому, щоб надати контактам з партнерськими спецслужбами системнішого характеру, наповнити їх реальним змістом, тобто перевести їх у площину вирішення конкретних практичних завдань:

- проведення спільних розвідувальних заходів;
- обміну взаємно корисною розвідувальною інформацією.

Для того, щоб контакти з партнерськими спецслужбами стали цілеспрямованішими, необхідно забезпечити їх координацію у загальнодержавному масштабі. Це має бути завданням спеціальних структур, що утворюються і діють при Президентові України як Верховному керівникові у сфері національної безпеки і оборони України. Для забезпечення бажаного рівня інформаційного обміну потрібно навчитися розмовляти з партнерами однією професійною мовою. З огляду на це доцільно здійснити вивчення європейських стандартів стосовно розвідувальної інформації, європейських вимог до викладу і документального оформлення, систематизації критеріїв і методології оцінки, опрацювання, зберігання і надання отриманої розвідувальної інформації та вжити максимально можливих заходів для їх імплементації в Україні. У цьому зв'язку варто зазначити, що властиві європейській політичній культурі засади враховуються і застосовуються під час здійснення суто внутрішньоструктурного реформування розвідувальної та контррозвідувальної системи України.

Основною альтернативною стратегією євроінтеграційного реформування розвідувальних та контррозвідувальних органів України можна вважати: імплементацію поширеного в Європі принципу відокремлення зовнішньої розвідки від правоохоронної діяльності, чим створюються організаційно-правові запобіжники від властивого тоталітарним режимам неправомірного використання розвідувальних органів у внутрішньополітичній боротьбі та для забезпечення приватних, кланових інтересів. Саме у руслі цього напрямку було здійснено виведення розвідувальних підрозділів зі складу правоохоронного органу –

Служби безпеки України і створення на їх базі самостійного розвідувального органу – Служби зовнішньої розвідки України:

- удосконалення демократичного цивільного контролю над діяльністю розвідувальних органів. Стосовно цього доцільно на законодавчому рівні конкретизувати механізм здійснення парламентського контролю;

- створення необхідних умов для поступової демілітаризації розвідувальних органів України, які на цей час усі є військовими формуваннями. Головною проблемою цього напрямку є усунення диспропорцій у заробітній платні та пенсійному забезпеченні військовослужбовців розвідувальних органів.

Слід зауважити, що робота у цих напрямках ведеться: готуються для подання Президентові України проекти низки змін до законодавства України, спрямованих на розв'язання названих вище завдань. Для цього необхідно запозичувати від зарубіжних колег інформацію щодо аналогів нормативно-правового розв'язання проблем будівництва національних розвідувальних систем (спецназу). Сьогодні адресний особливий інтерес виконавців аналітичної інформації серед керівників держави має найбільше значення. В такому випадку необхідно створити таку модель роботи розвідінституцій та їх аналітичних центрів, яка б ефективно володіла діючим зворотним зв'язком між виконавцями розвідінформації (від розуміння їх потреб, визначення стратегічних інтересів) та аналітичними центрами.

Аналітична служба повинна спеціалізуватися на комплексному аналізі найскладніших проблем, що виникають перед керівниками держави; метою аналізу є виявлення нових варіантів їх вирішення, необхідні заходи щодо ліквідації чи зменшення загроз та викликів, спричинених ними. Розвідувальні та контррозвідувальні інституції часто не надають значення унікальної інформації щодо можливого розвитку подій у суспільних відносинах. Не оброблена оперативна інформація передається керівникам держави ще не на опрацьованому аналітиками рівні, що створює додаткову загрозу під час прийняття ними не зважених рішень. Для більшості експертів доцільно змістити акцент від моніторингу подій до розв'язання адресних, специфічних проблем, які ініціюють нагального вирішення з боку керівництва держави. Для цього необхідно використовувати сучасні технології та мережі рейтингових інформагенцій для створення довірливих зв'язків між аналітичними центрами та виконавцем розвідінформації.

Висновки

Таким чином, аналітичні центри мають концентрувати свою увагу на нових ідеях, оскільки розвідка не має монополії на поширення інформації, яку вона синтезує на базі відкритих інформаційних джерел. Для цього інформаційно-аналітичні центри потребують інтелектуалів із своєрідним образом мислення для нетрадиційних ідей, інтересів, потреб, рішень тощо, що загалом забезпечує механізми формування духовної безпеки в ідеології державотворення.

Перспективи подальших наукових досліджень:

- ✓ шляхи і перспективи формування інтегративної ідеології українського суспільства;
- ✓ формування духовної безпеки особистості і суспільства.

Джерела

1. Філософський енциклопедичний словник // К.: "Абрис", 2002.-742с.
2. Гуссерль Э. Логические исследования. Картезианские размышления. Кризис европейских наук и трансцендентальная феноменология. Кризис европейского человечества и философии. - Мн.: Харвест, М.: АСТ, 2000.-752с.
3. Локк Дж. Опыт о человеческом разуме // Избр. филос. произв.: В 2-х т.-М.: Мысль, 1969. - Т.1 - С.235-239.
4. Шеллинг Ф. Сочинения: В 2-х т. -М.: Мысль, 1989. -Т.2.-С.125-134.
5. Актуальні проблеми державного управління. Збірник наукових праць. Вип. 3 (23). Вид-во: НАДУ, Одеса, 2005. – Стор.14-25.
6. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація: Монографія / Кол. авт.: Відпов. ред. Н.Р. Нижник. – К.: Вид-во УАДУ, 1997. – 157с.

Стаття надійшла 15.03.2006 р.